

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

Tematické okruhy ke státní magisterské zkoušce

PEDAGOGICKÁ A ŠKOLNÍ PSYCHOLOGIE

NMgr. studijní program Psychologie

1 a	Vymezení a definice pedagogické a školní psychologie. Vztah psychologie a pedagogiky, deskriptivní a preskriptivní vědy. Pojem edukace v české pedagogické terminologii.
b	Škola a její místo ve společnosti a v komunitním prostoru. Komunikace a spolupráce mezi školou a rodinou. Školy hlavního vzdělávacího proudu a alternativní školství.
2 a	Škola a třída jako skupina a dynamický systém. Skryté kurikulum, Matoušovo pravidlo.
b	Sociální kapitál ve škole a mimo školu. Pojetí P. Bourdieou a J. Colemana.
3 a	Obtížně se začleňující žáci ve škole. Vliv stylu citové vazby na začlenění žáka ve třídě.
b	Inkluzivní vzdělávání. Inkluze, integrace a segregace. Diferenciace v pedagogické práci. Asistent pedagoga.
4 a	Kooperativní výuka. Historie, základní principy, možnosti implementace v českém školství. Edukace jako sociální aktivita. Strukturální přístup kooperativní výuky S. Kagana a jeho výhody v prostředí české školy.
b	Klíčové kompetence a jejich význam v reformě českého školství.
5 a	Učitel. Různá pojetí role učitele a styly edukace (autoritářský, permisivní, autoritativní). Učitel v tradičním, v konstruktivistickém pojetí edukace a v kooperativní výuce.
b	Učitelský stres – příčiny, možnosti zvládnání, syndrom vyhoření, možnosti jeho prevence a řešení.
6 a	Teorie kognitivního vývoje L. Vygotského a její uplatnění ve školní pedagogice. Zóna blízkého rozvoje a její použití ve školní praxi.
b	Konstruktivistický přístup v psychologii a v pedagogice. Scaffolding.
7 a	Kognitivní vývoj podle J. Piageta a jeho aplikace na školní praxi.
b	Teorie strukturální kognitivní modifikovatelnosti R. Feuersteina a její přínos pro práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami.
8 a	<i>Response to intervention</i> . Dynamická diagnostika a možnosti jejího použití ve škole. Třístupňový systém péče ve škole.
b	Formativní a sumativní hodnocení ve škole. Slovní hodnocení žáků. Práce s chybou.
9 a	Učení. Základní typy učení a jejich aplikace na školní praxi. Bloomova taxonomie vzdělávacích cílů.
b	Funkční diagnostika chování (Functional Behavioral Assessment) a její použití pro řešení problémového chování žáků.

10 a	Intelligence, její pojetí, způsoby měření a dopady pro začlenění dítěte do školy.
b	Nadaný žák/student – teorie nadání, faktory nadání, diagnostika nadání, přístupy k rozvoji nadání. Dvojitě výjimeční žáci.
11 a	Motivace ve škole. Teorie sebedeterminace, vnější a vnitřní motivace.
b	Flow (M. Csikszentmihaly). Aplikace na edukační proces.
12 a	Na osobu zaměřený přístup v pedagogické komunikaci. Model respektovat a být respektován.
b	Fixní a růstový mindset (Carol Dweck). Jeho uplatnění v pedagogické praxi.
13 a	Raný vývoj dítěte v rodině. Přínos britské psychoanalytické školy (D. Winnicott, M. Klain, P. Fonagy) a teorie attachmentu (J. Bowlby). Dostatečně dobrý rodič.
b	Dítě v náhradní rodinné péči a v ústavní výchově. Situace v ČR a ve světě, reforma péče o děti bez rodiny. Pěstounská péče na přechodnou dobu.
14 a	Dětská hra – povaha hry, typy hry, vývoj hry, hra a učení, sportovní hry, počítačové hry.
b	Vstup do školy – školní zralost a připravenost, diagnostika, dřívější a pozdější vstup do školy.
15 a	Eriksonův model psychosociálního vývoje a jeho aplikace na školní praxi. Iniciativa (předškolní věk), pílě (mladší školní věk), identita (starší školní věk).
b	Vzdělávání dospělých, sociální a profesní mobilita. Význam kariérního poradenství.
16 a	Školní psycholog a školní poradenské pracoviště – náplň práce školního psychologa, další pracovníci školního poradenského pracoviště, koncepce práce školního poradenského pracoviště.
b	Podpůrná a vyrovnávací opatření a současná školská legislativa.
17 a	Pedagogicko-psychologická poradna – náplň činností, psychologická diagnostika (co, jak, a proč diagnostikovat), pedagogicko-psychologické poradenství (nejčastější problémy a možnosti ovlivnění).
b	Poruchy učení a chování ve škole – dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, ADD, ADHD, diagnostika, vývoj, možnosti ovlivnění.
18 a	Šikana ve škole. Definice. Vývojová stadia šikany. Pravidla práce se šikanou ve škole.
b	Sociometrie ve školní praxi. Hlavní metody. Sociometrické role.
19 a	Multikulturní vzdělávání, specifika žáků a studentů z minoritních skupin, sociokulturní handicap.
b	Zájmové vzdělávání a mimoškolní pedagogika. Význam pro vývoj a socializaci dítěte. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.
20 a	Zvládání školní zátěže – stres, úzkost, strach a fobie, příčiny a možnosti řešení, copingové strategie.
b	Problémově zatížené rodiny, konflikty v rodině, dopad na průběh vzdělávání dětí, podpora rodičů a spolupráce rodiny se školou.

Literatura

- Bendl, S., Kucharská, A. Kapitoly ze školní pedagogiky a školní psychologie. Praha: Pedagogická fakulta UK, 2008.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American journal of sociology*, 94, S95-S120.
- Csikszentmihalyi, M. Flow. O štěstí a smyslu života. Praha: Portál, 2015.
- Čáp, J., Mareš, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2001.
- Feuerstein, R., et al. Vytváření a zvyšování kognitivní modifikovatelnosti. Praha: Karolinum, 2014.
- Fletcher-Wood, H. Responzivní výuka. Praha: Univerzum, 2021.
- Fontana, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 1997.
- Helus, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál, 2004.
- Helus, Z. Sociální psychologie pro pedagogy. Praha: Grada, 2006.
- Hrabal, V., Pavelková, I. Jaký jsem učitel. Praha: Portál, 2010
- Hříbková, L. Nadání a nadaní. Pedagogicko-psychologické přístupy, modely, výzkumy a jejich vztah ke školské praxi. Praha: Grada Publishing, 2009.
- Kolář, Michal. Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál, 2006.
- Kosíková, V. Psychologie ve vzdělávání a její psychodidaktické aspekty. Praha: Grada, 2011.
- Lokšová, I., Lokša, J. Pozornost, motivace, relaxace a tvořivost dětí ve škole. Praha: Portál, 1999
- Mareš, J. Styly učení žáků a studentů. Praha: Portál, 1998.
- Mareš, J., Křivohlavý, J. Komunikace ve škole. Brno: MU, 1995.
- Pavelková, I. Motivace žáků k učení: Perspektivní orientace žáků a časový faktor v žákovské motivaci. Praha: PedF UK, 2002.
- Pokorná, V. Teorie a náprava vývojových poruch učení. Praha: Portál 2010.
- Starý, K., V. Laufková (Eds.) Formativní hodnocení. Praha: Portál, 2016.
- Sternberg, R.J., Willilams, W. Educational psychology. London: Pearson. 2010. (případně jiná současná zahraniční učebnice Educational psychology)
- Stuchlíková, I. Zvládání emočních problémů školáků. Praha: Portál, 2005.
- Štech, S., J. Zapletalová. Úvod do školní psychologie. Praha: Portál, 2013.
- Vágnerová, M. Školní a poradenská psychologie pro pedagogy. Praha: Karolinum, 2005.
- Zelinková, Olga. Poruchy učení. Praha : Portál, 2003.